

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XI. De Notionibus Divinarum Personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

à Filio, ex communi Theologorum sententia Spiritus passiva non se opponeret Filiationi, imò cum illa identificaretur; siquidem tota Essentia Filii communicaretur Spiritui Sancto, & inter se non distinguerentur realiter; & tamen tales Relationes essent veræ substantiæ; ergo de ratione substantiæ non est, quod alteri non communicetur, aut ei opponatur. Respondeo tales Relationes in facta suppositione, neque esse easdem, neque rigorosas substantias, saltem substantiam Filii ob rationem supra factam.

250. Argues 9. Si Natura divina per solas substantias relativas subsisteret, non subsisteret in omni genere, neque esset in omni genere completa; siquidem cum substantiæ Relativæ solum sint tales in certo genere, non possunt illud præstare; Nemo enim dat, quod non habet; sed illud non est dicendum; ergo &c. Respondeo negando majorem; nam præterquam quod Natura sit in sua existentia perfectissimè completa, incommunicabilitas, quam accipit à qualibet substantia relativa, est completa respectu cujusque alterius suppositi; siquidem quælibet ex illis est ultimus terminus, sicque in omni genere.

251. Instabis: Quælibet relatio solum est substantia in certo genere, nempe Paternitas in genere Paternitatis, sicque de aliis, ac proinde in eo solum genere reddit Naturam substantem; ergo &c. Respondeo quamlibet relationem esse quidem substantiam in certo genere, nempe relativo; non tamen in genere subsistendi; siquidem cum quælibet sit ultimus terminus respectu omnium aliorum terminorum, quælibet reddit Naturam incommunicabilem, & ultimò terminatam in omni genere. Addo, argumentum posse in Adversarios retorqueri, quia posita substantiâ absolutâ, Natura divina secundum esse absolutam non subsistit substantiis relativis, sed per illas ulterius subsistit, & terminatur; & tamen Natura subsistens substantiâ absolutâ, ut dicunt, subsistit, & terminatur in omni genere subsistendi; ergo etiam sic subsistit per quamlibet substantiam relativam, licet quando unâ subsistit, adhuc non subsistat per aliam.

252. Argues 10. Præter Verbum notionale admittitur in Deo Verbum absolutum, & essentiale; ergo etiam præter substantias relativas admittetur in Deo substantia absoluta. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia illud verbum absolutum, & essentiale est necessarium in Deo, quatenus Deus, prout præscindit à Personis, concipitur intelligens, non autem datur Intellectio sine actione, & termino producto quoad nos: at verò substantia illa absoluta necessaria non est; siquidem Deus, prout præscindit à Personis, ab existentia sua habet, quidquid illa substantia præstaret, sicque illam non habet, imò neque habere potest, redderetur enim incommunicabilis Personis.

253. Instabis: Verbum illud essentiale est Deo necessarium, ut per illud intelligat essentialiter; ergo etiam ei necessaria erit substantia absoluta, ut per illam subsistat absolute. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia cum verbum essentiale, sive conceptus divinus non sit perfectio potentie in actu primo, ei non debetur, sicque ejus indigentia non arguit imperfectionem, neque defectum in ipsa potentia illum exigente, ut intelligat, & compleatur in actu secundo: at verò subsistere, cum sit complere existentiam, illius exigentia argueret in ipsa existen-

tia defectum in existendo, & carentiam perfectionis sibi debitæ; hæc autem non debent admitti in existentia simpliciter perfectâ in omni genere, qualis est existentia divina.

Argues 11. In Divina Natura, & in natura creata illud datur discrimen, quod hæc, seclusa personalitate, sit incompleta; illa verò completa; sed non substantiâ relativâ; dicimus enim, illâ præcisâ, esse completam; ergo substantiâ absolutâ. Respondeo negando consequentiam, si sermo sit de substantiâ absolutâ propriè dictâ, solum enim prout sic completur per suam existentiam perfectissimam, & independentem ab omni alia entitate distinctâ, & postulantem substantiam solum, ut compleatur in ratione suppositi incommunicabilis, in quo satis distinguitur à natura creata, ut patet ex supra dictis.

Argues 12. cum P. Granad. tract. 4. d. 5. sect. 5. Substantiæ Relativæ immediatè, & formaliter solum reddunt substantem Sapientiam, quæ sola formaliter, & immediatè communicatur Verbo, & Amorem, qui formaliter etiam, & immediatè communicatur Spiritui Sancto, quantum est ex vi formalis processionis; sed substantia non minus debetur Naturæ, ac reliquis Attributis, cum sine substantiæ, cujus proprium est subsistere; ergo concedenda est peculiaris substantia, quæ Naturæ, & reliqua Attributa immediatè subsistant. Multum fidei in hoc argumento P. Granad. quod latè prosequitur loco cit. Si tamen aliquid valet, solum probat, Naturam Divinam vendicare quidem propriam substantiam, non absolutam, sed illam, quæ immediatè terminat Sapientiam, & Amorem; neque enim minus est substantia Natura Divina, quam sunt Sapientia, & Amor. Igitur.

Respondeo data majori, negando minorem, si sermo sit de substantiâ propriè dictâ, quod est terminari ultimò personaliter; nam cum sola Sapientia, & Amor sint fecundi ad intra, & per se primò formaliter, & immediatè communicentur, inde est, quod Sapientia, & Amori formaliter, & immediatè debeatur substantia propriè dicta, non verò Naturæ, aut reliquis Attributis, quæ non sunt fecunda ad intra: si tamen sermo sit de substantia impropria, prout coincidit cum existentia per se completa, hæc communis est omnibus prædicatis divinis; siquidem omnia sunt verè, & propriè substantiæ completæ, & perfectissimè existentes, ut diximus.

SECTIO XI.

De Notionibus Divinarum Personarum.

DIFFICULTAS I. Quid sit, & quomodo definatur Notio? Advertes primò, Notionem dupliciter sumi posse: primò formaliter; secundò objectivè: Notio formalis est ipsa notitia, sive cognitio cujusque rei: Notio autem objectiva est id, quod ex parte objecti est ratio cognoscendi connotando ipsam Notionem formalem.

Advertes secundò Notionem formalem tripliciter sumi posse: primò latissimè pro quacunque cognitione; quævis enim notitia, sive cognitio in hoc sensu, & acceptione dicitur Notio. Secundò magis strictè pro cognitione tantum distinguente unam rem ab alia, abstrahendo ab hoc, quod distinctio

sit secundum naturam, aut personam. Tertio strictissime pro sola cognitione distinguende personarum ejusdem naturae, de qua intelligendus D. August. lib. 5. de Trinit. cap. 6. ibi: *Alia notio est, ait, quā intelligitur Genitor, alia quā Ingenitus*: licet hæc possint etiam accipi de conceptu objectivo.

259. Advertens tertio, Notionem objectivam etiam tripliciter accipi: Primo latissime pro quolibet conceptu objectivo cujusque rei, sicque unaquæque res, prout obicitur cognitioni, dicitur Notio objectiva. Secundo magis strictè pro differentiâ propriâ, sive essentiali, & specificâ, sive genericâ, quâ cognita, possumus discernere unam rem ab alia, quo sensu aliqui Patres Attributa, & proprietates communes omnibus Personis dicunt esse notiones, quibus Deus discernitur à creaturis. Tertio strictissime, prout limitatur ad proprietatem, seu proprietates, quibus Personæ ejusdem naturæ inter se discernuntur, quo sensu Notio est veluti character, sigillum, insigne, vel nota, per quam una persona inter alias ejusdem naturæ discerni potest, ab illisque nostrâ cognitione distingui. Hoc posito,

260. Conclusio sit: Notio in hæc ultima acceptione, in qua illam hîc sumunt Theologi definitur ex D. Thom. 1. p. q. 32. art. 3. Id, quod est propria ratio cognoscendi Personam divinam. Et ex eod. D. Thom. art. 2. constat hujusmodi rationem fumen tam esse in abstracto, tanquam formam, sive proprietatem, qua una Persona ab alia dignoscitur, id est, cognoscitur tanquam distincta, nè cum alia confundatur.

261. Hinc colliges ad rationem notionis prout sic sumpta tres requiri conditiones: Prima conditio est, ut sit forma, seu quasi forma permanens. Probatur primò, quia de ratione signi est, quod sit permanens; sed notio, ut diximus, est signum, character, sigillum, & nota rei dignoscendæ; ergo necessariò debet esse forma permanens. Secundo, quia sola forma permanens dici solet proprietas; sed notio recurrit cum proprietate; ergo necessariò debet significari per modum formæ permanentis, & non per modum viæ. Unde licet actiones notionales, sive origines, nempe generare, &c. satis distinguant Personas, non dicuntur notiones, quia significantur per modum viæ, & non per modum formæ permanentis.

262. Secunda conditio est, ut notio non solum sit forma discernens, sed etiam significans, aut directè, aut indirectè aliquam singularem perfectionem, sive dignitatem in Persona. Probatur, quia Persona dicit singularem perfectionem, sive dignitatem; sed notio est proprietas Personæ; ergo debet necessariò dicere aliquam perfectionem, sive dignitatem singularem ipsius Personæ. Unde cum productio, aut producibilitas nihil dicat, quod non contineatur in præciso conceptu generationis activæ, vel passivæ, consequenterque nihil dicant singulare, inde est, quod inter Notiones non numerentur.

263. Tertia conditio est, ut notio significetur in abstracto. Probatur, quia Notio, ut diximus, est forma discernens; sed concretum, cum dicat subiectum, seu quasi subiectum, quod est aliquid communicabile pluribus, non ita discernit; ergo sola forma in abstracto potest vendicare rationem notionis propriè sumptæ. Alias conditiones assignat P. Amicus d. 24. à n. 8. quæ cum magis videantur explicatio- nes, quam conditiones diversæ à tribus assignatis, idè de illis mentionem non facimus.

Difficultas 2. Utrum in Personis Divinis ad mittendæ sint hujusmodi Notiones? Affirmativa sententia tenenda cum Magist. in 1. dist. 26. cap. 2. & dist. 28. cap. 1. D. Thom. 1. p. q. 32. art. 2. Albert. 1. p. q. 39. memb. 2. art. 1. p. 2. & 3. Alex. 1. p. q. 88. memb. 3. & 5. art. 6. Henric. 2. p. art. 55. q. 4. D. Bonay. in 1. dist. 26. art. unico q. 4. & dist. 33. art. 1. q. 3. & 4. Durand. in 1. dist. 26. q. 2. n. 7. & 8. Argent. Richard. Aureol. Scot. in 1. dist. 28. q. 1. ad 3. Gabr. Marsil. Carthusian. Capreol. Caiet. P. Soar. lib. 5. de Trinit. cap. 9. & lib. 7. cap. 1. P. Molin. 1. p. q. 32. art. 2. d. 2. P. Falsq. 1. p. d. 136. P. Ruiz d. 46. de Trinit. sect. 2. n. 5. P. Valent. P. Amicus d. 24. sect. 1. n. 3. P. Tanner. d. 4. q. 3. dub. 5. n. 5. P. Arrub. d. 117. cap. 1. n. 5. P. Præposit. 1. p. q. 32. art. 2. n. 2. P. Arriaga 1. p. d. 49. n. 44. P. Compton. com. 1. d. 51. sect. 3. n. 3. & alii.

Probatur 1. autoritate Patrum, qui sæpe utuntur nomine Notionis ad significandam, & dignoscendam distinctionem Divinarum Personarum, ut D. Justin in exposit. fidei de Trinit. pag. 2. Illud ingenitus, ait, & subsistentia modus notæ sunt, quibus interstinguuntur Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Et D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 6. Alia notio est, ait, quā intelligitur Genitor, alia, quā Ingenitus. Et D. Basil. lib. 2. contr. Eunomium: Proprietates, inquit, ac notæ, quasi characteres quidam, & forma in substantia inspecta distinguunt. Et in epist. 43. Necessarium est, ait, ut per proprias quasdam notiones inconfusa habeatur in Triade comparatio. Et D. Cyril. Alex. lib. 1. Theaur. cap. 5. Generare, ait, notio Patris est. Idem habent D. Greg. Nyssen lib. de Different. Essent. D. Epiphani. heres. 73. D. Damascen. epist. de Trisagio. D. Nazianz. orat. 29. de dogmat. D. Cyprian. lib. de Cardinal. Christ. cap. de Nativit. & alii apud P. Ruiz cit.

Probatur secundò ratione, quia Notio, ut diximus, est perfectio, seu dignitas specialis, & propria in abstracto sumpta, per quam una Persona ab alia discernitur, & distinguitur; sed in Personis Divinis, præter illa, quæ sunt omnibus communia, datur perfectio, seu dignitas unicuique propria, significata in abstracto, quæ est signum discernendi, & distinguendi unam Personam ab alia; ergo in Personis Divinis dantur hujusmodi Notiones.

Hinc colliges non posse sine errore, aut temeritate damnari illum loquendi modum Sancto- rorum Patrum à tota Ecclesia usurpatum, & merito damnari à Theologis Præpositivum, & Gregor. in 1. dist. 26. & 27. q. unica art. 2. & Major. in 1. dist. 26. q. unica, non admittentes in Personis Divinis hujusmodi Notiones in abstracto significa- tas, quorum sententiam temerariam, & pernicio- sam theologicis disputationibus vocat P. Ruiz cit. sect. 4. num. 1. idque: Primò, quia contra com- munem sensum Sanctorum Patrum, & Schola- sticorum. Secundo, quia Scholastici damnant temeritatis eum, qui asserit Notiones esse pau- ciores, quàm quinque; ergo à fortiori eum, qui omnes negat. Tertio, quia talis sententia impe- dit expeditam rationem defendendi distinctionem Personarum, quatenus de medio tollit voces ad explicandam talem distinctionem. Attamen:

Obijces 1. D. Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 6. ibi: *Alia est Notio, quā intelligitur Genitor, alia, quā Ingenitus*; sed quod intelligitur, per conceptus for- males intelligitur; ergo &c. Resp. intelligi quidem aliquid per conceptus formales immediatè, medi- atè verò posse intelligi in alio, sive per aliud objecti- vè, tanquam per signum, & hoc dicitur Notio à D.

à D. Aug. qui loco citato duas Notiones objectivas cognoscit in Patre.

269. Obijes 2. Notio dicit formam aliquam in abstracto; sed forma in abstracto non admittitur in Deo: Primò, quia repugnat ejus simplicitati distinctioni Notionis à Persona. Secundò, quia simplicia se ipsis cognoscuntur; non autem medio signo. Tertiò, quia non magis dicit Pater, quam Paternitas; ergo non sunt admittendæ in Deo hujusmodi notiones. Respondeo negando minorem cum Patribus, & Conciliis significantibus Perfectiones Divinas, tam absolutas, quam relativas nominibus abstractis. Ad primum dicimus, distinctionem solius rationis non obstat simplicitati Divinæ, ut patet ex supra dictis. Ad secundum, simplicia cognosci se ipsis, id est non per aliquid distinctum a parte rei, maximè autem per aliquid distinctum virtualiter, & quoad nos. Ad tertium, Patrem dicere Essentiam, & Paternitatem; cum hæc solam dicat Paternitatem, saltem ex modo dicendi, licet aliundè Essentia includatur, aut non includatur in illa, de quo jam supra.

270. Obijes 3. Idem non est in se ipso, ut docet Philosophus 4. *Phys.* sed Notiones, si darentur, identificarentur cum Personis; ergo Notiones non sunt in Personis. Respondeo distinctionem rationis ratiocinatæ satis esse, ut Notio dicatur esse in Persona, quasi in alio.

SECTIO XII.

Quot Notiones sunt admittendæ in Divinis Personis?

271. **D**ico 1. Notiones sunt quinque, nec plures, nec pauciores, nempe *Innascibilitas*, *Paternitas*, *Filiatio*, *Spiratio Passiva*, & *Spiratio Activa*. Ita D. Thom. 1. p. q. 32. a. 3. & 4. Albert. 1. p. q. 39. memb. 2. a. 1. p. 1. ad 1. Alex. 1. p. q. 68. memb. 3. D. Bonay. in 1. dist. 25. art. unico, q. 4. Henricus 2. p. art. 55. q. 4. Durand. in 1. dist. 24. q. 2. n. 7. & 8. Argent. dist. 27. q. unica, a. 1. Aureol. dist. 29. a. 4. Capreol. Cagier. Canar. P. Molin. 1. p. q. 32. a. 2. d. 2. P. Vasq. 1. p. d. 137. P. Valent. 1. p. q. 6. punct. 4. P. Amicus d. 24. sect. 2. P. Soar. lib. 5. de Trinit. cap. 10. n. 9. P. Ruiz. d. 47. de Trinit. sect. 1. n. 2. P. Tanner. d. 4. q. 3. dub. 5. n. 7. P. Arrub. d. 117. cap. 2. & alii. Et hanc resolutionem adeo certam judicant Scholastici, ut temerarium dicant assignare plures, aut pauciores, etiam si solum quoad modum loquendi augeantur, aut minuantur, ut dicit P. Ruiz cit. n. 10. nam si augeantur, aut minuantur quoad rem ipsam, erit hæresis, ut docet idem P. Ruiz cit. n. 11.

272. Probatur primò autoritate Sanctorum Patrum, qui ut proprias Personarum Notiones memorant Innascibilitatem, aut Ingignentiam, deinde Paternitatem, & Filiationem, ac denique processionem, seu Spirationem, ut videre est apud P. Ruiz cit. d. 46. sect. 2. & 3. & d. 52. & 53. licet non omnes eisdem nominibus utantur, & nonnulli unam, aut alteram Notionem prætermittant.

273. Probatur secundò rationibus: Prima ratio est, quia his omnibus, & solis conveniunt condiciones Notionibus assignatæ; ergo &c. Secunda ratio est, quia tot dantur Notiones in Personis Divinis, quot in eis dantur perfectiones, & dignitates speciales, quibus dignosci, distingui, & discerni possunt; sed hæc sunt quinque, duæ scilicet in Patre, nempe Paternitas, & Innascibilitas; in Filio una, scilicet Filiatio; in Patre, & Filio simul sumptis

alia, nempe Spiratio activa; & in Spiritu Sancto alia, nempe Spiratio passiva; ergo &c.

Tertia ratio est, quia Personæ Divinæ multiplicentur per origines; ergo constituuntur, & distinguuntur per Relationes, quæ fundantur in originibus, vel sunt ipsæ origines; consequenterque per illas dignoscuntur; sed hæc Relationes sunt quatuor, nempe Relationes Genitoris, & Geniti; Spiratoris, & Spirati, quibus adjungitur Innascibilitas, quæ denotatur, Patrem esse primam Personam, quod per solam Paternitatem non satis innoscitur, cum videamus in creatis non esse contra rationem patris ab alio procedere; ergo cum hæc rationes dignoscendi, & discernendi Personas sint quinque, etiam quinque sunt earum Notiones.

Quarta ratio est, quia ex D. Dionys. duplex est via cognoscendi Deum, altera per affirmationem, altera per negationem; sed Personæ Divinæ per affirmationem cognoscuntur solum per quatuor Relationes, quæ necessariò conflunt ex duabus processionibus, quatenus in unaquaque processionem duæ Relationes concurrunt, altera principii producentis, altera termini producti: per negationem autem cognoscitur Persona Patris, quatenus à nullo principio ducit originem, idcirco Innascibilitas ei tribuitur, & ad numerum aliarum Notionum adjungitur, fitque quinquarius Notionum numerus; ergo &c.

Duplex est opposita sententia: Prima asserit, pauciores esse Notiones, excluditque præterit Innascibilitatem. Ita Gabr. in 1. dist. 28. q. unica. a. 2. & 3. conclus. 2. & 3. Secunda sententia tenet, plures esse Notiones, quam quinque. Ita Scot. in 1. dist. 28. q. 1. post §. Ad argumenta hujus questionis, ubi in solutione ad 3. sextam Notionem Filio addit, quam appellat *Inspirabilitatem*, dicens consistere in privatione processionis per voluntatem, eo modo, quo Innascibilitas Patris consistit in privatione cujusvis processionis. Igitur pro prima sententia.

Obijes 1. In Divinis solum admittitur numerus ternarius ex Concilio Laterano, cap. *De unitate, de Sum. Trinit.* ergo non sunt admittendæ quinque Notiones; alioqui admitteremus in Deo numerum quinarium. Respondeo Concilio solum dammare majorem numerum rerum, quam ternarium: at verò quinarium numerus Notionum non est quinarium rerum; siquidem Innascibilitas, cum sit negatio, non est res; neque etiam spiratio activa est res, cum non sit distincta à Patre, & Filio; sicut Essentia cum sit idem realiter cum Relationibus non augeat numerum trium rerum. Unde sicut admittimus quatuor Relationes, non tamen quatuor res, ita etiam quinque Notiones, non tamen quinarium numerum rerum.

Obijes 2. Innascibilitas non est Notio specialis respectu Patris; siquidem, prout dicit negationem nativitatis, seu Filiationis, convenit etiam Spiritui Sancto; ergo Notiones non sunt quinque. Respondeo negando majorem, ad cujus probationem dicimus, Innascibilitatem hic non sumi pro sola negatione Generationis, quo pacto posset convenire Spiritui Sancto, sed absolute pro negatione cujusvis processionis ab alio principio, quo pacto est propria solius Patris, ejusque Notio specialis.

Instabis: Essentia Divina, cum sit à se, habet negationem cujusvis processionis; consequenterque dicitur ab aliquibus Patribus Innascibilis; ergo Innascibilitas non est propria Notio solius Patris.